

Passend onderwijs en de stem van leerlingen

Anke de Boer

Passend onderwijs: een veelbesproken onderwerp in onderwijsland! Direct betrokken – denk aan schooldirecteuren, leerkrachten, ouders – allen hebben er wel een mening over. Meninge die vaak sterk uiteen lopen en waarbij (logisch) eigen belangen van grote invloed zijn. Een directeur houdt zich bezig met zaken op het niveau van het samenwerkingsverband. Een leerkracht denkt aan de toenemende werkdruk en de moeilijkheid om te differentiëren tussen leerlingen. Een ouder denkt aan de gevolgen voor zijn/haar eigen kind, bijvoorbeeld de geringe aandacht die een leerkracht kan geven als gevolg van een grote verscheidenheid aan leerlingen in één klas.

In beleidsnotities- en adviezen opgesteld in het kader van passend onderwijs is veelvuldig aandacht geweest voor de invulling van samenwerkingsverbanden, de rol van leerkrachten en ouderbetrokkenheid. Belangrijke thema's om passend onderwijs te doen laten slagen. Het ziet er naar uit dat we inmiddels enig zicht hebben op wat er speelt als het gaat om passend onderwijs. En toch mist hierin een belangrijke schakel. Ziet u wat ik mis?

Precies: waar is het perspectief van de leerling met de zogeheten 'extra ondersteuningsbehoefte'? Is passend onderwijs er niet op gericht om het onderwijs passend te maken,

vóór de leerling? En impliceert dit niet dat de leerling betrokken dient te worden bij het vormgeven hiervan?

Een grootschalig onderzoek naar 'kinderkwaliteitscriteria van inclusief onderwijs' onder leerlingen met en zonder beperkingen (uitgevoerd door Bureau WESP) laat zien dat leerlingen graag willen dat er rekening wordt gehouden met hun gevoelens én dat ze serieus genomen willen worden. Leerlingen willen dat er naar ze geluisterd wordt en dat ze om advies worden gevraagd. Door te luisteren naar leerlingen worden ze gemotiveerder om aan de (door hen zelf) opgestelde doelen te werken. Iets wat elke leerkracht graag ziet bij zijn leerlingen.

Ik zie de invoering van passend onderwijs als een uitgelezen kans om het perspectief van leerlingen meer centraal te stellen. Er dient immers een ontwikkelingsperspectief opgesteld te worden voor leerlingen met ondersteuningsbehoeften. Het woord 'perspectief' geeft al aan dat het hier gaat om iets wat nog in het verschiet ligt. Iets waar de leerling, samen met direct betrokkenen, naar kan streven. En wat zou het mooi zijn als de leerling daar gemotiveerd aan kan werken! Want laten we niet vergeten dat het uiteindelijk gaat om het passend maken van het onderwijs: vóór en mét leerlingen.